

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Suomen kestävä kasvun ohjelma

Aluekierros 21.9.-19.10.2020

VM/MSo 25.9.2020

Suomen kestävän kasvun ohjelma

- Kuusi EU:n Suomelle antamiin *maakohtaisiin suosituksiin** perustuvaa painopistettä:
  1. Koulutus, tutkimus- ja innovaatiotoiminta
  2. Vihreä siirtymä
  3. Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn turvaaminen
  4. Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen
  5. Työmarkkinoiden toiminta, työttömille suunnatut palvelut ja työelämän kehittäminen
  6. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen
- Kunkin painopisteen alla *rakenteelliset uudistukset* sekä *niitä tukevat investointi- ja muut hankkeet* muodostavat yhtenäisiä kokonaisuuksia.

* Katso tarkemmin esityksen lisämateriaali.

Suomen ohjelman kriteerit ja rahoitus

- Kokonaisuuksia muodostettaessa painotetaan seuraavia horisontaalisia kriteerejä:
  - pitkän aikavälin positiiviset vaikutukset
  - kasvupotentiaalin sekä taloudellisen ja sosiaalisen kestävyys ja koheesion lisääminen
  - vihreän siirtymän ja digitalisaation tukeminen sekä tuottavuuden parantaminen koko maassa
  - rahoituksen väliaikaisuus.
- Rahoitetaan EU:n Elpymis- ja palautumistukivälineellä (RRF) (alustavasti n. 2,3 mrd. euroa) ja muiden EU-ohjelmien lisärahoituksella (alustavasti n. 0,7 mrd. euroa).
  - Lisärahoitus kohdennetaan ao. ohjelmia koskevien periaatteiden mukaisesti, sovittaen kohdennus yhteen RRF rahoituksen kanssa.

Suomen ohjelma laaditaan yhteistyössä

- Syys-lokakuussa laajat kuulemiset, tavoitteena yhteiskehittäminen alueiden, yritysten ja kansalaisyhteiskunnan kanssa.
- Valtioneuvosto antaa eduskunnalle syyskauden aikana selonteon elpymisvälineen varojen käytöstä.
- Suomen virallinen elpymis- ja palautumissuunnitelma toimitetaan komissiolle alkuvuodesta 2021.
  - Elpymis- ja palautumistukivälineestä saatavien avustusten maksatus edellyttää investoinneille ja uudistuksille asetettujen tavoitteiden saavuttamista.
  - Uudistusten ja investointien toteutusta seurataan säännöllisesti ja siitä raportoidaan myös komissiolle.
- Elpymisvälineeseen liittyvät tuloarviot ja määrärahat otetaan vuoden 2021 ensimmäiseen lisätalousarvioesitykseen, kevään 2021 Julkisen talouden suunnitelmaan (JTS) ja vuosien 2022 – 2023 talousarvioihin.

Onnistumisen edellytykset

- Ohjelma niveltyy hyvin hallituksen muihin tavoitteisiin ja toimiin.
- Laaja, vuorovaikutteinen kuulemisprosessi, jotta
  - ohjelma vastaa myös alueiden ja yritysten tarpeisiin
  - alueiden ja yritysten toimet linjassa ohjelman tavoitteiden kanssa.
- Ohjelman vaikuttavuus ja hyväksyntä EU:ssa edellyttävät, että tavoitteet, niihin perustuvat uudistukset ja rahoitus muodostavat tehokkaan ja uskottavan kokonaisuuden.
  - Varauduttava raportoimaan tavoitteiden ja uudistusten toteutumisesta sekä varojen käytöstä.
- Nopeasta aikataulusta huolimatta *haetaan rohkeata yhteisen tekemisen otetta*. Ohjelman tavoitteet ja kriteerit eivät voi toteutua ilman tätä.

Taustatietoa

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Hallituksen linjaus 16.9.2020 rahoituksen käytöstä

”Elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitus kohdennetaan 4.9.2020 asetetun työryhmän koordinoimassa jatkovalmistelussa kuuteen nopeavaikutteiseen, EU:n talouspoliittisen ohjausjakson suositusten mukaiseen painopisteeseen alustavasti seuraavasti (mrd. euroa, v. 2020 – 2023 yhteensä). Painopisteet menevät osin päällekkäin ja yksi toimi voi tukea yhtä useampaa painopistettä. Valmistelun kuluessa painopisteiden allokaatio täsmentyy:”

		Mrd. euroa
1.	Koulutus, tutkimus- ja innovaatio toiminnalla Suomi takaisin kestävä kasvun uralle	0,4-0,5
2.	Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta	0,9-1,2
3.	Suomen kansainvälisen kilpailukyvyyn turvaaminen	0,15-0,3
4.	Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen	0,2-0,4
5.	Työmarkkinoiden toiminta, työttömille suunnatut palvelut ja työelämän kehittäminen	0,15-0,3
6.	Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen	0,3-0,4
Yht.		2,33*

*Tämän hetkinen arvio Suomen enimmäissaannosta vuosille 2021-2023 yhteensä. Arvio on suuntaa antava ja perustuu osin ennusteeseen ja siksi siihen liittyy epävarmuutta. Suomen saanto jakautuu kahteen osaan, joista jälkimmäisen suuruus varmistuu vasta kesällä 2022.

EU:n elpymisväline- kokonaisuus

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

EU:n elpymisvälinekokonaisuus

- Heinäkuussa 2020 EU:n huippukokous linjasi pääpiirteet EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä sekä uudesta elpymisvälineestä.
- Elpymisväline (Next Generation EU) on laaja kokonaisuus, jonka keskeinen osa on uusi Elpymis- ja palautumistukiväline (RRF).
- Elpymisvälineen yksittäiset ohjelmat (yht. 750 mrd. euroa v. 2018 hinnoin):
  - Elpymis- ja palautumistukiväline (RRF): 672,5 mrd. euroa (lainoja 360 mrd. euroa ja avustuksia 312,5 mrd. euroa)
  - REACT-EU-väline: 47,5 mrd. euroa
  - Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF): 10 mrd. euroa
  - Maaseudun kehittäminen: 7,5 mrd. euroa
  - InvestEU-ohjelma: 5,6 mrd. euroa
  - Horisontti Eurooppa -puiteohjelma: 5 mrd. euroa
  - RescEU-valmiusvarasto: 1,9 mrd. euroa.

Alustava aikataulu

- EU-tasolla neuvottelut RRF-asetuksesta ovat kesken, joten lopullinen aikataulu on yhä epävarma. Monien muiden ohjelmien osalta neuvottelut ovat myös kesken.
- RRF:n osalta
  - Komission tavoitteena on saada jäsenvaltioiden alustavat elpymis- ja palautumissuunnitelmat lokakuun puolenvälin jälkeen tarkasteltavaksi.
  - Tavoitteena on, että asetus olisi hyväksytty vuoden 2021 alkuun mennessä, jonka jälkeen avustuksia voisi virallisesti hakea.
  - Jäsenvaltioiden suunnitelmien tulisi olla valmiina huhtikuun 2021 loppuun mennessä, joka on myös viimeinen päivä kansallisten uudistusohjelmien toimittamiselle.
  - Jäsenvaltiot voivat päivittää suunnitelmia tarvittaessa.

RRF: elpymis- ja palautumis- suunnitelma

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) tavoitteet

- Tavoitteena on:
  - edistää unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista koheesiota
  - parantaa jäsenvaltioiden kantokykyä (resilienssi)
  - pienentää kriisin sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia
  - tukea vihreää ja digitaalista siirtymää.
- Tavoitteiden saavuttaminen vahvistaisi jäsenvaltioiden työllisyyttä ja tuotantopotentiaalia koronakriisin jälkeen sekä tukisi kestäväää kasvua.
- Vihreä siirtymä on keskeisesti esillä - RRF tukee EU:n tavoitetta vihreän kehityksen 30 % osuudesta budjetissa. RRF:n osalta tavoite on 37 %.
- Digitalisaation osuus RRF-rahoituksessa tulisi olla vähintään 20 %.

RRF ja maakohtaiset suositukset

- Uudistusten ja investointihankkeiden tulee vastata ohjausjakson maakohtaisiin suosituksiin ja euroalueen suositukseen.
- Tarkastelussa vuosien 2020 ja 2019 maakohtaiset suositukset (kts. tämän esityksen viimeiset sivut).
- Suomea sekä euroaluetta koskevat suositukset ovat laaja-alaisia ja yleisellä tasolla.
- Maakohtaisten suositusten perusteella uudistukset ja investointihankkeet voivat liittyä mm.:
  - työmarkkinoihin ja työllisyyspolitiikkaan,
  - sosiaali- ja terveydenhuoltoon,
  - vihreään siirtymään,
  - digitaaliseen muutokseen,
  - kestävään infrastruktuuriin sekä
  - osaamiseen, tutkimukseen ja innovaatioihin.

Avustukset ja lainat RRF-välineestä

- RRF-rahoituksen saamiseksi jäsenvaltion on esitettävä elpymis- ja palautumissuunnitelma, joka kattaa uudistus- ja investointiohjelman vuosille 2021-2023.
- Suunnitelmat ovat osa jäsenvaltioiden kansallisia uudistusohjelmia.
- Avustuksia myönnettäisiin arvioitujen kustannusten perusteella 1.2.2020 jälkeen toteutettuihin hankkeisiin.
- Lisäksi jäsenmailla olisi mahdollista hakea yhteisvastuullista lainaa, jos hankkeiden kustannukset ylittävät avustusten enimmäismäärän.
- Rahoituspäätöksiä voidaan tehdä vuoden 2023 loppuun saakka ja niihin perustuvia maksatuksia vuoden 2026 loppuun saakka. Maksatukset perustuvat arvioon onko asetetut välitavoitteet saavutettu.

Investointien ja uudistuksien arviointikriteerit

- Maakohtaista ohjelmaa valmisteltaessa on huomioitava EU:n huippukokouksen päätelmät, RRF-asetus ohjeistus ja sovitut horisontaaliset kriteerit:
  - ohjelma vastaa EU:n maakohtaisiin suosituksiin ja euroalueen suositukseen
  - siihen sisältyvät investoinnit ja uudistukset muodostavat yhtenäisiä kokonaisuuksia.
  - toimet tukevat vihreä ja digitaalista siirtymää
  - ohjelman tulee vahvistaa kasvupotentiaalia ja työllisyyttä sekä jäsenvaltioiden kantokykyä ja koheesiota sekä lieventää kriisin vaikutuksia
  - ohjelmalla tulee olla pitkän aikavälin positiivisia vaikutuksia.
- Investointi- ja uudistuskokonaisuuden yhteydessä esitetään erittely arvioiduista kustannuksista ja kustannustehokkuudesta sekä suunnitelma niiden etenemisestä ja välitavoitteista.

Tarkempia kriteereitä

Tarkkaa ohjeistusta ei ole vielä saatavilla, mutta alustavien tietojen mukaan ohjelmien:

- tulee noudattaa valtioneukisääntöjä
- investoinnit määräytyvät laajan määritelmän mukaan eli investointina pidetään sellaisia menoja, joilla arvioidaan olevan pitkäaikaisia positiivisia yhteiskunnallisia vaikutuksia
- tuki on tarkoitettu julkisille investoinneille, mutta tuella voidaan edistää yksityisiä investointeja julkisen talouden välineiden kautta (julkiset tuet, rahoitusinstrumentit ja ym. instrumentit).
- investointi- ja uudistuskokonaisuuksien rahoituksen tulee olla määräaikaista.

Investointien ja rahoituksen kriteerit – kansalliset lähtökohdat

- Hallitus määrittelee uudistusten ja investointien painopisteet.
  - EU:n Suomelle antamat maakohtaiset suositukset ovat hyvin linjassa hallituksen tavoitteiden kanssa.
- Tärkeää huomioida, että:
  - investointien ja uudistusten tulee muodostaa yhtenäisiä kokonaisuuksia ja niiden tulee tukea toisiaan tavoitteiden saavuttamisessa.
  - kokonaisuudet tukevat talouden rakennemuutosta ja vihreää siirtymää.
  - investointi- ja uudistushankkeiden valinnassa painotetaan niiden rahoituksen väliaikaisuutta.
  - viedään eteenpäin uusia ideoita eikä vain toisteta vanhoja ehdotuksia.

Maakohtaisten avustusten ja lainojen enimmäismäärät

- Suomen enimmäissaanto olisi tämänhetkisen ennusteisiin perustuvan arvion mukaan noin 2,3 mrd. % RRF-välineestä.
- Lainojen enimmäismäärä on 6,8 % jäsenmaan BKTL:stä. Suomen ei ole näillä näkymin mielekästä hakea lainarahoitusta.

Kansallinen valmistelu – alustava aikataulu

- Kuulemisia syys-lokakuussa 2020.
- Selonteko eduskunnalle vuoden loppuun mennessä.
- Alustava suunnitelma annetaan komissiolle vuoden lopulla.
- Lopullinen suunnitelma valmistuu alkuvuodesta 2021.

Suomelle annetut maakohittaiset suositukset

– lähtökohta ohjelman
hyväksynnälle EU:ssa

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

”Suomen tulee toteuttaa vuosina 2020 ja 2021 toimia, joilla se

1. toteuttaa vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen huomioon ottaen kaikki tarvittavat toimenpiteet covid-19-pandemian torjumiseksi, talouden ylläpitämiseksi ja alkavan elpymisen tukemiseksi; harjoittaa taloustilanteen salliessa finanssipolitiikkaa, jonka tavoitteena on saavuttaa maltillisella tasolla oleva julkisen talouden rahoitusasema keskipitkällä aikavälillä ja varmistaa velkakestävyys samalla kun lisätään investointeja; puuttuu terveydenhuollon henkilöstöpulaan terveydenhuoltojärjestelmän kantokyvyn parantamiseksi ja parantaa sosiaali- ja terveystalouden saatavuutta;
2. vahvistaa toimenpiteitä, joilla tuetaan työllisyyttä, ja lujittaa aktiivista työvoimapolitiikkaa
3. toteuttaa toimenpiteitä reaalitalouden, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, likviditeetin lisäämiseksi; aikaistaa toteutusvalmiita julkisia investointihankkeita ja edistää yksityisiä investointeja talouden elpymisen vaalimiseksi; keskittää investoinnit vihreään siirtymään ja digitaaliseen muutokseen, erityisesti puhtaaseen ja tehokkaaseen energian tuotantoon ja käyttöön, kestävään ja tehokkaaseen infrastruktuuriin sekä tutkimukseen ja innovointiin;
4. varmistaa rahanpesun torjuntasäännösten tuloksellisen valvonnan ja noudattamisen.”

Lisäksi huomioidaan vuoden 2019 suositukset, joiden mukaan Suomen tulee:

1. ”varmistaa, että nettomääräisten julkisten perusmenojen nimellinen kasvu on enintään 1,9 prosenttia vuonna 2020, jolloin vuotuinen rakenteellinen sopeutus on 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen; parantaa sosiaali- ja terveystalouden kustannustehokkuutta ja yhdenvertaista saatavuutta;
2. parantaa kannustimia työn vastaanottamiseen ja kehittää osaamista ja aktiivista osallisuutta, muun muassa työttömille ja työmarkkinoiden ulkopuolella oleville suunnattujen hyvin integroitujen palvelujen avulla;
3. keskittää investointeihin liittyvän talouspolitiikan tutkimukseen ja innovointiin, vähähiiliseen talouteen ja energiaan siirtymiseen ja kestävään liikenteeseen alueelliset erot huomioon ottaen;
4. vahvistaa kotitalouksien velkaantuneisuuden seuranta- ja perustaa luottorekisterijärjestelmän.”

KIITOS MIELENKIINNOSTA!

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET